

Průtahy řízení

Probíhají-li souběžně dvě nebo více soudních řízení, která spolu svým předmětem souvisejí natolik úzce, že rozhodnutí v jednom z nich je určující i pro rozhodnutí ve druhém či dalších řízeních, je třeba újmu utrpěnou jejich účastníky v důsledku nepřiměřené délky daných řízení v rozsahu jejich souběžného průběhu vnímat jako jedinou újmu, nikoli jako újmu násobenou počtem jednotlivých řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 1021/2010, ze dne 13.7.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce P. K., proti žalované České republice - Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o 200.000,-Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 116/2008, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2009, č.j. 20 Co 320/2009 - 124, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2009, č.j. 20 Co 320/2009 - 124 se v rozsahu výroku měnicího rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 3. 2009, č.j. 10 C 116/2008 - 83 ohledně povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 78.000,- Kč a v navazujících výrocích o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a řízení odvolacího zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 18. 3. 2009, č. j. 10 C 116/2008 - 83, přiznal žalobci částku 22.800,- Kč jako náhradu nemajetkové újmy, kterou měl žalobce utrpět v důsledku nepřiměřeně dlouhého řízení vedeného u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 13 C 107/98. Co do zbývajících částky 177.200,- Kč žalobu zamítl.

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem změnil v zamítavém výroku rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci dalších 78.000,- Kč, jinak rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odvolací soud vyšel shodně se soudem prvního stupně ze zjištění, že původní řízení bylo žalobcem zahájeno dne 21. 7. 1998 žalobou podanou u Okresního soudu v Děčíně a bylo vedeno pod sp. zn. 13 C 107/98. Žalobce se v něm domáhal zrušení potvrzení při změně zaměstnání a vyhotovení nového potvrzení při změně zaměstnání vůči svému bývalému zaměstnavateli. Okresní soud v Děčíně byl dva roky nečinný a až dne 25. 5. 2000 vydal usnesení, kterým přerušil řízení do pravomocného skončení věci vedené u něj pod sp. zn. 13 C 71/1998. Dne 18. 5. 2005 bylo vydáno usnesení o pokračování v řízení. Poté žalobce ve věci žádal o osvobození od soudních poplatků, v čemž mu bylo vyhověno a o ustanovení zástupce, což soud zamítl usnesením ze dne 12. 8. 2005, proti tomu se žalobce odvolal. Dne 16. 6. 2006 bylo opětovně řízení přerušeno do pravomocného skončení řízení ve věci sp. zn. 13 C 251/2000. K odvolání žalobce rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci dne 30. 8. 2006, že se řízení nepřerušuje. Dne 23. 11. 2006 vyzval okresní soud žalobce k odstranění vad žaloby. Usnesením ze dne 19. 12. 2006 bylo řízení opětovně přerušeno do pravomocného skončení řízení ve věci sp. zn. 13 C 251/2000. Dne 27. 9. 2007 bylo rozhodnuto o pokračování řízení. První jednání se konalo dne 23. 11. 2007, soud při něm vydal rozsudek, kterým žalobu zamítl. Dne 10. 1. 2008 podal žalobce stížnost na průtahy v řízení. O odvolání žalobce proti usnesení okresního soudu ze dne 12. 8. 2005 bylo rozhodnuto dne 3. 6. 2008. Žalobce dále žádal o ustanovení zástupce z řad

advokátů, což soud zamítl dne 26. 6. 2008 a proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. O odvolání žalobce nebylo do doby rozhodování odvolacího soudu v kompenzačním řízení rozhodnuto.

Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně shledal porušení práva žalobce na vydání rozhodnutí v přiměřené době. Dobu řízení, která v době rozhodování odvolacího soudu činila jedenáct let (řízení nebylo pravomocně skončeno), považoval za zjevně nepřiměřenou, aniž by na tento závěr měla vliv skutečnost, že bylo řízení po dobu sedmi let přerušeno. Oproti soudu prvního stupně vyzdvihl odvolací soud významnost řízení pro žalobce, neboť jeho předmětem byl pracovněprávní nárok, jehož obsah byl pro žalobce podstatný z pohledu dalšího zaměstnání a výše příjmu, kterého by mohl dosahovat. Řízení neshledal nijak skutkově, ani právně složité. Za adekvátní zadostiučinění považoval částku 12.000,- Kč za každý rok trvání řízení nad dobu obvykle odpovídající době trvání řízení v obdobných pracovněprávních sporech, za kterou odvolací soud pokládá dobu dvou let. Celkem tedy má za přiměřené zadostiučinění částku 108.000,- Kč (9 let x 12.000,- Kč).

Rozsudek odvolacího soudu, v rozsahu měnícího výroku, napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ust. § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu – dále jen o. s. ř., a opírá je o dovolací důvod dle ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (nesprávné právní posouzení). Žalovaná namítla, že žalobce u ní uplatnil nárok na poskytnutí zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou celkem šesti řízení (sp. zn. 13 C 107/98, 13 C 54/98, 13 C 71/98, 16 C 82/2000, 13 C 251/2000 a 14 C 140/2001, všechna vedená u Okresního soudu v Děčíně). Ve všech byl žalovanou shledán nesprávný úřední postup a žalobci bylo žalovanou mimosoudně poskytnuto zadostiučinění v celkové výši 173.000,- Kč. Zdůraznila, že k poskytnutí souhrnné částky bylo přistoupeno z důvodu, že se jednalo o řízení skutkově i právně související (všechna byla vedena žalobcem proti jeho bývalému zaměstnavateli). Uvedla, že spory probíhaly paralelně, což se také promítlo ve výši přiznaného zadostiučinění. Namítla, že odvolací soud se řádně nevypořádal s těmito jejími odvolacími námitkami. Je přesvědčena, že pokud po dobu přerušování řízení neběží lhůty (viz § 111 o. s. ř.), pak v něm nemůže docházet ani k nesprávnému úřednímu postupu. Samotné usnesení o přerušování řízení nelze podle ní považovat za nesprávný úřední postup a nejedná se ani o nezákonné rozhodnutí ve smyslu ust. § 8 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen OdpŠk), neboť nedošlo k jeho zrušení. Případné průtahy ve věci, do jejíhož pravomocného skončení bylo předmětné řízení přerušeno, mohou být hodnoceny jako nesprávný úřední postup pouze v řízení, kde k těmto průtahům došlo. Jinak by totiž průtah mohl být kvalifikován jako nesprávný úřední postup duplicitně, jak v řízení, kde k němu došlo, tak v řízení, které bylo z důvodu tohoto řízení přerušeno. Podotkla, že řízení, kvůli kterému bylo původní řízení přerušeno, je také jedním z řízení, za které byl žalobce mimosoudně odškodněn celkovou částkou 173.000,- Kč. Namítá vadu odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu, neboť z něj není zřejmé, jak dospěl k závěru, že přiměřenou délkou namítaného řízení by byly dva roky. Má za to, že délka řízení je do značné míry spoluurčována chováním žalobce. Proto navrhl, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce k dovolání uvedl, že rozsudek odvolacího soudu považuje za spravedlivý a přesvědčivý. Dále ve vyjádření rozvádí, proč sám nepodal dovolání. K podanému dovolání žalované uvedl, že není pravdou, že by všechna řízení, za která mu žalovaná mimosoudně vyplatila zadostiučinění, byla vedena proti témuž žalovanému a probíhala paralelně, neboť to se netýká řízení vedeného pod sp. zn. 16 C 82/2000. Má za to, že doba přerušování řízení nemůže jít k tíži účastníka. Zdůraznil, že je povinností státu, aby zajistil vymáhání porušených práv stanoveným postupem. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby dovolání žalované bylo odmítnuto.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 7. 2009 (viz čl. II., bod 12 zákona č. [7/2009](#) Sb.).

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky povinného zastoupení ve smyslu § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť v rozsahu dovoláním dotčeném změnil odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně.

Dovolání je důvodné.

Je třeba předeslat, že žalovaná již ve svém vyjádření k žalobě namítala, že žalobce vedl několik soudních řízení, která spolu skutkově i právně souvisela, přičemž soud prvního stupně a ani soud odvolací se souvislostí mezi uvedenými řízeními nezabývaly (dokazování v tomto směru nebylo provedeno a žalovaná ani nebyla vyzvána v souladu s § 118a odst. 3 o. s. ř. k označení důkazů k prokázání daného tvrzení). Soudy se výhradně zaměřily na posouzení nesprávného úředního postupu v původním řízení, vedeném pod sp. zn. 13 C 107/98.

Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4739/2009 (který je, stejně jako všechna další rozhodnutí Nejvyššího soudu dále citovaná, veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu [www. nsoud.cz](http://www.n soud.cz)) dospěl k závěru, že v situaci, kdy řízení o rozvod manželství a řízení o úpravu poměrů nezletilých dětí manželů pro dobu po rozvodu manželství probíhají současně a řízení o rozvod manželství je z důvodu nutnosti vyčkání nabytí právní moci rozsudku upravujícího poměry nezletilých dětí pro dobu po rozvodu manželství (§ 25 zák. č. [94/1963](#) Sb., o rodině) přerušeno, souvisejí spolu obě tato řízení natolik úzce, že je namístě je považovat v daném rozsahu (souběžného průběhu) z hlediska doby rozhodné pro stanovení přiměřeného zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 písm. a) OdpŠk za řízení jedině.

Uvedený závěr v obecné rovině znamená, že probíhají-li souběžně dvě nebo více soudních řízení, která spolu svým předmětem souvisejí natolik úzce, že rozhodnutí v jednom z nich je určující i pro rozhodnutí ve druhém či dalších řízeních, je třeba újmu utrpěnou jejich účastníky v důsledku nepřiměřené délky daných řízení v rozsahu jejich souběžného průběhu vnímat jako jedinou újmu, nikoli tedy jako újmu násobenou počtem jednotlivých řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 348/2010). Pokud by tedy například probíhala vedle sebe řízení o určení neplatnosti skončení pracovního poměru (hlavní řízení) a nároků z něj plynoucích (navazující řízení), je zjevné, že řízení o nárocích z neplatného rozvázání pracovního poměru jsou závislá na zodpovězení otázky, zda skutečně k rozvázání pracovního poměru došlo neplatně. Tato okolnost se proto typicky projeví v přerušení navazujících řízení do doby skončení řízení hlavního. Zohlednění souběžného průběhu úzce souvisejících řízení vyloučí nebezpečí duplicitního odškodnění za nepřiměřenou délku každého z nich, jak na to správně poukazuje žalovaná.

Pokud se odvolací soud nezabýval otázkou souvislosti jednotlivých řízení a případného sdílení žalobcovy újmy v těchto řízeních v důsledku jejich nepřiměřené délky, ačkoliv se toho žalovaná řádně a včas dovolávala, je jeho posouzení nároku žalobce neúplné a tudíž nesprávné.

Není ovšem správný názor žalované, že v přerušeném řízení nemůže s odkazem na § 111 o. s. ř. docházet k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 věta druhá a třetí OdpŠk. V kompenzačním řízení je vždy nutno zkoumat, z jakého důvodu bylo řízení přerušeno a bylo-li řízení přerušeno podle § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř., je nutno se zabývat tím, zda vyřešení otázky v řízení, kvůli kterému bylo původní řízení přerušeno, skutečně k rozhodnutí sporu v původním řízení přispělo. Skutečnost, že se účastníci proti rozhodnutí soudu o přerušení řízení nebránili odvoláním, je v případě přerušení řízení podle § 109 odst. 2 o. s. ř. právně nevýznamná, neboť dle daného ustanovení má soud možnost, nikoli povinnost, řízení přerušit a je tedy výhradně na soudu, zda k přerušení řízení přistoupí či nikoli. Musí tak přitom činit odpovědně a s vědomím, že ukáže-li se následně přerušování původního řízení jako neproduktivní, může doba, po kterou bude původní řízení přerušeno, přispět k celkové délce řízení a tím i k tomu, že v řízení dojde k porušení práva účastníků na projednání věci v přiměřené lhůtě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30

Cdo 348/2010). Z tohoto pohledu je odkaz žalované na § 8 OdpŠk stran případné nezákonnosti rozhodnutí o přerušení řízení nepřiléhavý, neboť nesprávný úřední postup v přerušeném řízení z důvodu jeho nepřiměřené délky, je způsobilé založit i zákonné usnesení o přerušení řízení, jak bylo výše vysvětleno.

Odvolací soud dále, ač veden správnou úvahou o způsobu výpočtu celkové výše zadostiučinění, vyšel z nesprávného předpokladu, že je třeba stanovit jakousi přiměřenou dobu, po níž by řízení mělo trvat, a teprve doba přesahující tuto dobu je tím časovým úsekem, jenž se bere v úvahu při stanovení základní částky přiměřeného zadostiučinění (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2010, sp. zn. 4041/2009). Při posouzení celkové délky řízení pro účely výpočtu přiměřeného zadostiučinění v penězích ve smyslu § 31a odst. 3 písm. a) OdpŠk, však nelze vycházet z doby, která je nad rámec přiměřené délky řízení, ale je třeba vyjít z celkové délky řízení (viz čtvrtá právní věta a část V. Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010, k výkladu ustanovení § 13 odst. 1 věty druhé a třetí a § 31a OdpŠk v případě nevydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě, uveřejněného pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Protože je právní posouzení uplatněného nároku žalobce odvolacím soudem nesprávné, zrušil Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v dovoláním napadeném rozsahu a v závislých výrocích o nákladech řízení (§ 243b odst. 2 věta za středníkem o. s. ř.) a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první o. s. ř.).

Soud odvolací pak ve smyslu § 243d odst. 1, části první věty za středníkem, o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř., je při novém rozhodování vázán právními názory dovolacího soudu v tomto rozhodnutí vyslovenými.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)